

ЖИТТЯ ТВОРЧА СПАДЩИНА ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Олександр Довженко

(1894—1956)

ОЛЕКСАНДР ДОВЖЕНКО

- ✓ *Геніальний режисер*
- ✓ *Сценарист*
- ✓ *Талановитий письменник*
- ✓ *Художник*
- ✓ *Філософ*
- ✓ *Перший поет кіно (американці)*
- ✓ *Гомер ХХ століття (греки)*

Олександр Довженко

10 вересня 1894 року в селі Сосниці на Чернігівщині.

Багатодітна селянська сім'я із козацького роду (із 14 дітей 2 вижило)

Батьки – не писемні. Виріс на материнській пісні.

БАТЬКИ ОЛЕКСАНДРА ПЕТРОВИЧА

Петро Семенович

Одарка Ермолаївна

Сосницька початкова та вища школи

1911 р. – Глухівський учительський інститут

*Вчителював у **Житомирі** (фізика, природознавство, географія, історія, гімнастика)*

*1917 р. – економічний факультет Київського комерційного інституту
Академія мистецтв (вільний слухач)*

© ЦДКФФА України ім. Г. С. Плигінки

Участь у національно-визвольній революції.

У петлюрівській школі старшин викладав історію України (засуджений до страти).

Василь Еллан-Блакитний визволив однопумця.

1921-1923 р. – дипломатична робота у Польщі, Франції, Англії, Німеччині.

1923 р. – Харків, редакція газети “Вісті ВУЦВК”.

Один із засновників ВАПЛІТЕ.

Співпраця з кіноорганізацією ВУФКУ (малює рекламні плакати до фільмів)

1926 р. – Одеська кінематографія (“Вася-реформатор”, “Ягідка-кохання”, “Сумка дипкур’єра”)

Кінець 20-х р. – “Звенигора”, “Арсенал”, “Земля”

1930 р. – Берлін, Прага, Париж, Лондон (вивчення техніки звукового кіно)

1932 р. – “Іван” (перший звуковий фільм)

Кінець 1932 р. переїжджає до Москви, працює на студії
“Мосфільм” (звинувачували в націоналізмі)

1933 р. - Далекий Схід (із Фадєєвим збирає матеріал для
майбутнього фільму)

1935 р. – “Аероград” (оборона східних кордонів)

1939 р. – “Щорс” (за наказом Сталіна)

Спілка письменників **СРСР**, художній керівник Київської
кіностудії)

1942 р. – війна, військовий кореспондент, документаліст

1943 р. – “Україна в огні” (заборонив Сталін)

1944 р. – “Повість полум’яних літ” (заборона працювати на Київській кіностудії, переїздить до Москви)

1948 р. – “Мічурін” (1949 р. Державна премія)

25 листопада 1956 р. помер у Москві

1958 р. дружина Юлія Солнцева поставила на Київській кіностудії фільм “Поема про море”

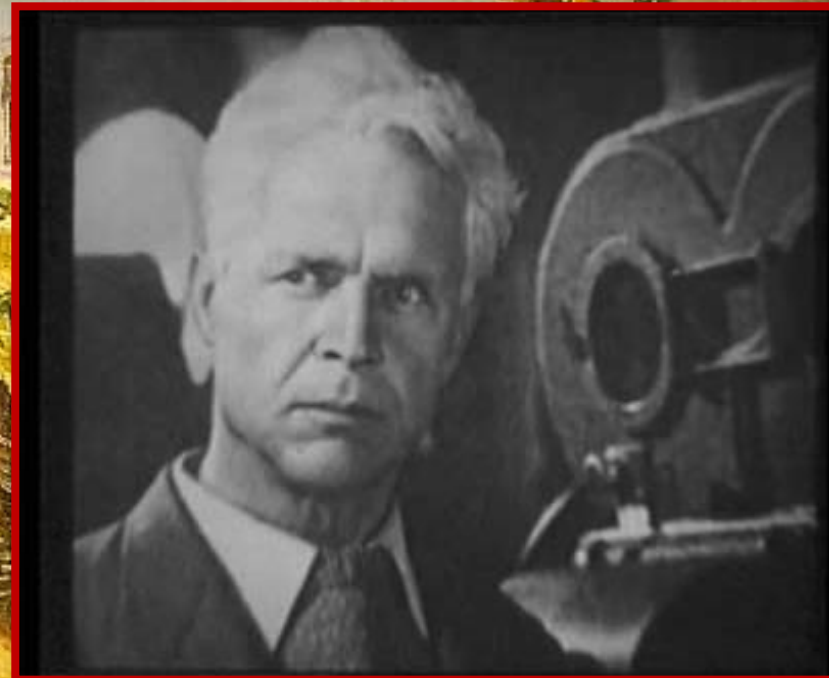
1959 р. посмертно присуджена Ленінська премія

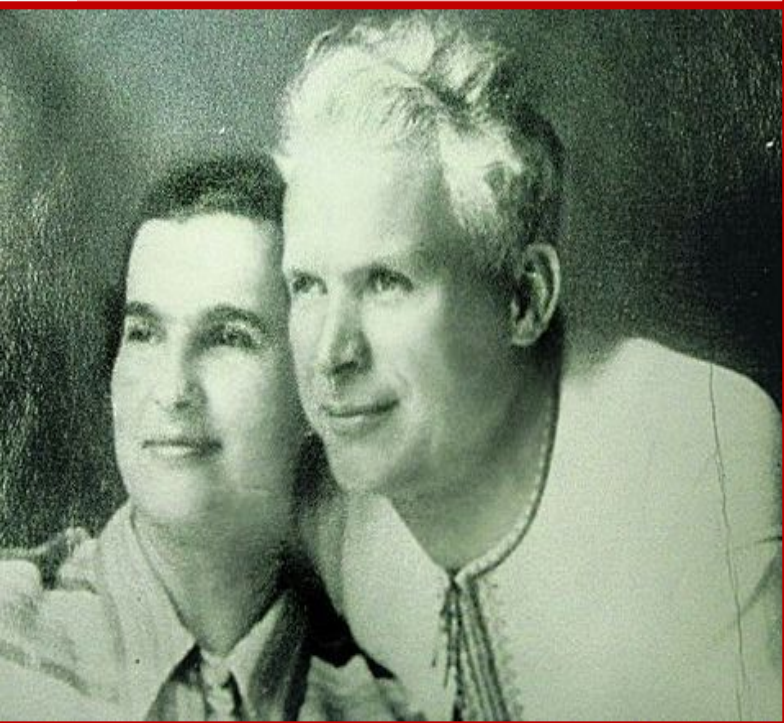
НА СМЕРТЬ ВІН ЧЕКАВ ДАВНО -
ЩЕ З 30-Х РОКІВ, КОЛИ ПОЧАЛИСЯ РЕПРЕСІЇ, І
ЙОГО ДРУЗІ, ОДИН ЗА ОДНИМ, ПОЧАЛИ
ЗНИКАТИ З ЖИТТЯ.
ПО НЬОГО МАЛИ ПРИЙТИ — РАНО ЧИ ПІЗНО. Є
МОТОРОШНА СТАТИСТИКА ВТРАТ... ЗА
ДЕЯКИМИ ПІДРАХУНКАМИ З 259 УКРАЇНСЬКИХ
ЛІТЕРАТОРІВ, ЯКІ ДРУКУВАЛИСЯ У 1930 РОЦІ,
ПІСЛЯ 38-ГО ЛИШИЛОСЯ ТІЛЬКИ 36. ЗАГАЛОМ У
30-ТІ РОКИ ВИНИЩЕНО ПРИБЛИЗНО 80 % ДІЯЧІВ
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.
ХТО ЛИШАВСЯ «НА ХОДУ», НЕЗРІДКА ПОЧИНАВ
БОЯТИСЯ НАВІТЬ ВЛАСНОГО ГОЛОСУ.

**САМ ДОВЖЕНКО ВЕСЬ ЧАС ТУЖИВ ЗА
УКРАЇНОЮ І У ОСТАННІ РОКИ СВОГО
ЖИТТЯ ЗАПИСАВ У ЩОДЕННИКУ:**

**«Я ВМРУ В МОСКВІ, ТАК І НЕ
ПОБАЧИВШИ УКРАЇНИ! ПЕРЕД
СМЕРТЮ ПОПРОШУ СТАЛІНА, АБИ,
ПЕРЕД ТИМ, ЯК СПАЛИТИ МЕНЕ В
КРЕМАТОРІЇ, З ГРУДЕЙ МОЇХ ВИЙНЯЛИ
СЕРЦЕ І ЗАКОПАЛИ ЙОГО В РІДНУ
ЗЕМЛЮ, У КИЄВІ, ДЕСЬ НАД ДНІПРОМ,
НА ГОРІ».**

**ПОХОВАНИЙ ДОВЖЕНКО НА НОВО-
ДІВИЧОМУ ЦВИНТАРІ У МОСКВІ. ХОВАЛИ ЗА
ДЕРЖАВНИЙ КОШТ, ОСКІЛЬКИ ГРОШЕЙ НА
ЙОГО РАХУНКУ В ОЩАДБАНКУ БУЛО ТІЛЬКИ
32 РУБЛІ. ТРАУРНА ЦЕРЕМОНІЯ ВІДБУЛАСЯ
У БУДИНКУ ЛІТЕРАТОРІВ. СПІВАВ
ГЕНІАЛЬНИЙ СПІВАК, ДРУГ НЕБІЖЧИКА ІВАН
КОЗЛОВСЬКИЙ, ГРАВ НА СКРИПЦІ ЛЕОНІД
КОГАН.**

**З УКРАЇНИ ПРИЇХАЛА ДЕЛЕГАЦІЯ, ПРОТЕ
НЕ БУЛО КОЛИШНІХ ДРУЗІВ, НАПРИКЛАД
БАЖАНА. ПРИВЕЗЛИ СНІП ЖИТА, ЗЕМЛЮ ТА
ЯБЛУКА. ГРУДОЧКУ РІДНОЇ ЗЕМЛІ ВКИНУЛИ
ДО МОГИЛИ ЗІ СЛОВАМИ «ЗЕМЛЯ, ПО ЯКІЙ
ТВОЇ НОГИ ХОДИЛИ, НИНІ ТЕПЛОМ ТЕБЕ
ПРИЙМАЄ».**

Мистецька та літературна спадщина – твори

Літературні твори	Фільмографія
<ul style="list-style-type: none"> • Воля до життя • Зачарована Десна (кіноповість) • Земля • Мати • Ніч перед боєм • Повість полум'яних літ • Нащадки запорожців • Україна в огні (кіноповість) • Поема про море (кіноповість) • Антарктида (кіноповість) • Життя в цвіту (п'єса) • Щоденник 1941-56 • Оповідання "Сон"	<ul style="list-style-type: none"> <u>1926</u> Вася-реформатор <u>1926</u> Ягідка кохання <u>1927</u> Сумка дипкур'єра <u>1927</u> Звенигора <u>1929</u> Арсенал <u>1930</u> Земля <u>1932</u> Іван <u>1935</u> Аероград <u>1939</u> Щорс <u>1939</u> Буковина, земля українська <u>1940</u> Визволення <u>1943</u> Битва за нашу Радянську Україну <u>1945</u> Перемога на Правобережній Україні <u>1945</u> Рідна країна <u>1948</u> Мічурін <u>1951</u> Прощавай, Америко! <u>1959</u> Поема про море

**О.Довженком кіноповість
«Україна в огні»**

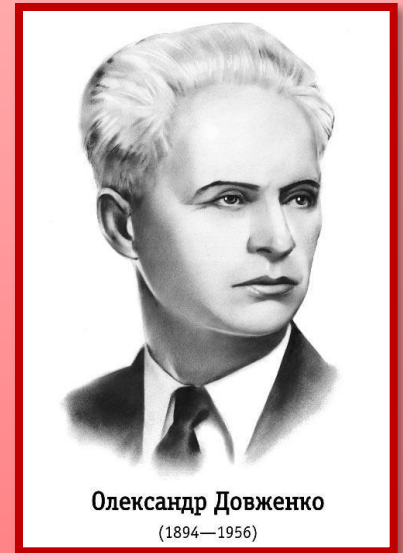
"У цьому оповіданні я якось
напівсвідомо, себто
цілковито органічно,
заступився за народ свій, що
несе тяжкі втрати на війні.
Кому ж, як не мені, сказати
було слово на захист, коли
отака велика загроза
нависла над нещасною моєю
землею?"

О. Довженко

Аналіз "Україна в огні"

- Автор: О. Довженко
- Рік: 1942-1943
- Літературний рід: епос
- Жанр: кіноповість
- Тема: зображення початку війни з фашистськими загарбниками та відступу радянських військ.
- Ідея: незламність сили і непохитність духу нашого народу, здатність до визвольної боротьби і впевненість у перемозі над ворогом

Головні герої:

Україна в огні

село Тополівка

Сюжет: Вся родина Запорожців святкує п'ятдесят п'яту річницю Тетяни Запорожець. Починається війна, Тополівку захоплюють фашисти. У Тополівці обирають старосту. Усю молодь, зокрема Олесю і Христю, відправляють до Німеччини. Перебування Олесі в Німеччині. Лаврін вбиває Людвіга. Фашисти спалюють Тополівку. Німецькі війська відступають. Олеся повертається з Німеччини, зустрічається з Христею, а потім з Василем на рідній землі. Олеся проводить свій рід на війну.

Проблематика

- проблема національної самосвідомості людини й народу;
- показ трагедійності тогочасних подій;
- життя простої людини на війні і в тилу;
- проблема цінності загальнолюдських ідеалів;
- жінка на війні (Олеся Запорожець, Христя Хуторна, Мотря Левчиха).

Показ трагедійності тогочасних подій

Твір суперечив офіційній думці щодо реалій війни, а тому й викликав різко негативну оцінку Сталіна та його оточення.

Життя простої людини на війні, цінність загальнолюдських ідеалів

Більшість населення окупованих територій не брала участі в активному опорі ворогам.
Досить важко було в умовах окупації залишитися просто людиною.

Жінка на війні

Трагічна доля дівчини-полонянки, жінки в окупації.

Висновок

- Отже, можна зробити підсумок: проблеми висвітлені в кіноповісті “Україна в огні” залишаються актуальними і по сьогоднішній день.
- Одні проблеми вже закоренилися в свідомості людей.
- Зовсім не дивно, що на даному етапі суспільного життя в Україні виникають й інші проблеми.
- Найактуальнішими є:
  1. проблема національної самосвідомості людини й народу;
  2. цінність загальнолюдських ідеалів.